

Pracovní list: česká abeceda, slovník českých synonym a antonym

Michaela Ševečková, m.seveckova@lingea.cz

1. Uspořádej podle abecedy

Slova ve sloupcích tabulek uspořádej podle abecedy a přepiš do prázdných buněk.

Moje narozeninové menu

čokoládový dort	
zmrzlina	
brambůrky	
limonáda	
tyčinky	
chlebičky	
koláč	
ovoce	

Kamarádi

Tereza	
Anička	
Jan	
Tomáš	
Jana	
David	
Klárka	
Jakub	

2. Řazení v tabulce

Jednotlivá slova v řádcích tabulky seřaď podle abecedy, výsledek napiš do prázdné tabulky.

šířka	šití	síto	široký	síť	síťový
daleký	dálka	Dán	ďas	data	dáma
notýsek	ňouma	natvrdo	nos	Nora	ňafat
e-mail	ementál	elitní	emu	Ema	elixír
např.	nápřah	napřáhnout	naproti	napnout	napřed
tapeta	ťapka	tasit	taška	tápat	tarif
čert	čočka	cop	ceník	cesta	couvat

3. Najdi prostředníčka.

Pro každý řádek tabulky najdi libovolné slovo, které se nachází v abecedě mezi dvěma uvedenými slovy. Jako nápovědu můžeš použít slovník synonym, poslouží ti i pro kontrolu.

bábovka		cukr
mandarinka		pomeranč
koruna		lyže
tornádo		UFO
citron		datle
loď		myš
pecka		raketa

dar		dcera
kočka		koleda
boxer		branka
cokoli		cyklista
levhart		lež
šaty		šimpanz
ocas		očko

4a. Napiš co nejvíc synonym.

K zadaným slovům napiš co nejvíc slov podobného významu (synonym). Ověř ve slovníku.

pes

velký.....

stáhnout

veselý.....

vidět.....

hvězda

letět

hravě.....
obraz.....

4b. Napiš synonyma.

Ke slovům v tabulce najdi slova podobného významu (synonyma) a napiš je do prázdných kolonek.

dům		komentář	
utíkat		hodně	
oblékat		lakomý	
končit		oklamat	
tma		brzy	
hodný		kreslit	
veselý		fotbal	
tenký		muzikant	
malý		nový	
panovník		smělý	
léčka		konec	

5. Napiš antonyma.

Ke slovům v tabulce najdi slova opačného významu a napiš je do prázdných kolonek.

silný		velký	
oklika		svítání	
začátek		veselý	
pilný		odvážný	
nahoře		bezplatný	
plakat		dávat	
hladový		popadnout	
čítatel		stařec	
on-line		pálit	
poražený		nešikovný	
lehký		pravák	

6. Poznáš slova stejného a opačného významu?

Pro každou dvojici slov v tabulce rozhodni, zda se jedná o slova stejného, nebo opačného významu. Písmenko na řádku potom opiš do pohádkové tajenky (na řádek synonym, nebo antonym). V tajence najdeš jména dvou pohádkových postav.

půvabná	nádherná		P
chladno	horko		S
vodník	hastrman		O
chladnout	ohřívat se		N
chlapec	dívka		Ě
nůž	kudla		P
krutý	laskavý		H
basketbal	košíková		E
pěkně	krásně		L
ocas	ohon		K
prázdný	plný		U
tlustý	štíhlý		R
obuv	boty		A
násobit	dělit		K
nedodržel	respektovat		A

Pohádková tajenka

synonyma									
antonyma									

7. Poznáš nespisovná slova? Nahrad' je spisovnými synonymy.

Najdi ve větách nespisovná nebo citově zabarvená slova a nahrad' je vhodnými spisovnými slovy podobného významu. Věty přepiš.

Proč je mi furt zima?

Hanka je kočka.

Zavři už klapačku!

Tomáš dostal z písemky kouli.

Tuhne mi počítač.

Venku je děsný horko.

Dal bych si loka.

Vysuším tu kaňku pijákem.

8. Jak se to dá říct jinak?

Najdi ke slovům cizího původu vhodné spisovné synonymní výrazy. Můžeš používat slovník.

Dialog, historie, stomatolog, klasifikace, export, premiér, vulkán, expres, asistence, prevence, deprese, migrace, prezence, cash, agresivní, bodyguard, dialekt, defekt, rekonstrukce, charita.

.....

.....

Premiant, preferovat, decimální, toxický, experiment, demise, respirační, akutní, karikatura, reference, dehydratace, recenze, kompatibilní, mimikry, komprimace, inflace, prohibice, tranzit, boom, valorizace, imigrant, kreativní, inspirace, unikátní, racionální.

.....

.....

.....

Epilog, impertinence, préteritum, komparace, insolvence, parafovat, pregnantní, fakultativní, dikce, lapidární, bryskní, majorita, reflektovat, bilaterální, degradace, deklarace, esenciální, disponibilní, interpelace, kontaminace, dermatologický, lakonický, konvertibilní, substantivum, vehementní, progresivní, konfirmace, imperativ, promptní, imperátor, latentní, represe.

.....

.....

.....

.....

9. Nahrad' slova cizího původu ve větách jejich spisovnými synonymy.

Najdi ve větách slova cizího původu či odborné termíny a nahrad' je vhodným synonymem. Věty přepiš. Neznámá slova můžeš vyhledat ve slovníku.

Kdy vyměnit harddisk za větší?

Instrumentální melodie ráda poslouchám.

Koupili jsme abonentku na 10 vstupů.

Nabízíme firemní benefity.

K lákadlům Afriky patří její fauna a flora.

Dostala jsem Atlas migrace ptáků.

Jak správně komprimovat soubory?

Přístroj musíte pravidelně dekalifikovat.

Postup importu kontaktů do telefonu.

Test rychlosti downloadu a uploadu zde.

Kalcium podporuje také činnost nervů.

Jak eliminovat bobří škody?

10. Synonyma a antonyma ve větách.

Přepiš věty, **podtržená slova** v nich nahraď vhodným synonymem. Potom věty přepiš ještě jednou, tentokrát ale místo **podtržených slov** doplň vhodná antonyma. Podaří se? :-)

Proč máš zase <u>špinavé</u> kalhoty?		
Dneska je venku <u>pěkně</u> .		
Chtěl bych jít do školy co <u>nejdříve</u> .		
Ty šaty jsou mi <u>velké</u> .		
Princ Bajaja byl <u>udatný</u> .		
Naše paní učitelka je <u>vlídná</u> .		
To jsou ale <u>šikovní</u> kluci.		
Jak ten čas <u>letí</u> .		
Oceňuji tvoji <u>upřímnost</u> .		
Ara je <u>vzácný</u> papoušek.		
Leden letos přinesl <u>silné</u> mrazy.		

11. Ve větách nahraď opakující se slovo vhodnými synonymy.

V každé větě se opakuje slovo **velký**. Věty přepiš a nahraď toto slovo vhodným synonymem tak, aby každá nová věta byla správně a dávala smysl. Podaří se ti vymyslet synonyma tak, aby se žádné neopakovalo?

- U babičky máme velkou zahradu.
- Mám z toho velkou radost.
- Vystoupení mělo velký úspěch.
- Používám velký anglický slovník.
- Naše rodina je hodně velká.
- Za psa jsme zaplatili velkou částku.
28. říjen je velký státní svátek.
- Škola postavila velkou tělocvičnu.
- Udělal jsem velký přestupek?
- Bude to mít velké následky.
- Karel IV. byl velký panovník.
- Je hodně velký zájem o lekce plavání.
- Hanka je velká čtenářka.
- Rodina má na děti hodně velký vliv.
- V rezervaci je velký výskyt vodních ptáků.
- Továrnou otřásl velký výbuch.
- Před konkurencí máme velký náskok.
- Ty modré šaty jsou mi velké.